

คำถามที่ 89

ในการนำเข้าและจำหน่ายน้ำแร่ในประเทศญี่ปุ่น จะต้องพึงระวังในเรื่องใดบ้าง

คำตอบ: ในทวีปยุโรปมีวัฒนธรรมการดื่มน้ำแร่มาช้านานทั้งในลักษณะน้ำดื่ม หรือเพื่อเป็นยารักษาโรค รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานของน้ำแร่ รวมทั้งข้อกำหนดด้านความปลอดภัยอย่างเข้มงวด ในประเทศญี่ปุ่นให้คำจำกัดความของน้ำแร่ว่าเป็นเครื่องดื่มซอฟต์แวร์ที่มีองค์ประกอบเพียงอย่างเดียวคือน้ำ โดยมีการกำหนดมาตรฐานต่างๆ ภายใต้กฎหมายสุขอนามัย-อาหาร ได้แก่ มาตรฐานทางองค์ประกอบ (รวมทั้งวิธีการทดสอบ) มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานการเก็บรักษา ดังนั้น เพื่อการตรวจสอบว่าน้ำแร่ที่นำเข้านั้นถูกต้องตามมาตรฐานภายใต้กฎหมายสุขอนามัยอาหารหรือไม่ จำเป็นต้องตรวจสอบทุกขั้นตอนการผลิต ตั้งแต่องค์ประกอบของน้ำดิบ วิธีการเก็บน้ำแร่ จนถึงกระบวนการบรรจุขวดในโรงงานผลิตอย่างละเอียดเป็นการล่วงหน้า

นอกจากนั้น ผู้นำเข้าควรระมัดระวังเกี่ยวกับวิธีการฆ่าเชื้อโรค และความดันภายในภาชนะบรรจุที่มีการอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ โดยอาจขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบอาหารนำเข้าที่ประจำ ณ หน่วยงานกักกัน

1) วิธีการฆ่าเชื้อโรค

- การฆ่าเชื้อด้วยความร้อน : อุณหภูมิที่ใจกลาง และระยะเวลาที่ให้ความร้อน
- การใช้ก๊าซโอโซนหรือการฉายรังสีอัลตราไวโอเล็ต : วิธีการดำเนินการ
- การกรองเชื้อโรคด้วยเมมเบรน ฟิลเตอร์ หรือการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์ (activated carbon) : โครงสร้างและขนาดของเมช (mesh size)

(ในกรณีที่ไม่มีการฆ่าเชื้อหรือกำจัดเชื้อโรค ผู้นำเข้าต้องขอเอกสารแสดงวิธีผลิตจากโรงงานผลิตเป็นการล่วงหน้า และปรึกษาเรื่องดังกล่าวกับกระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการสังคม)

2) กรณีที่มีการอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ให้ตรวจสอบว่า ความดันของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ภายในภาชนะบรรจุ ณ อุณหภูมิ 20°C มีค่าตั้งแต่ 1 kgf/cm² ขึ้นไปหรือไม่

อนึ่ง กฎหมายสุขอนามัยอาหาร กฎหมาย JAS และกฎหมายอื่นๆ บังคับให้ต้องมีการระบุลักษณะของเครื่องดื่มซอฟต์แวร์รวมทั้งน้ำแร่ด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีคู่มือแนะนำของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง เกี่ยวกับการระบุลักษณะคุณภาพของน้ำแร่แบบสมัครใจ (ตารางที่ 26)

**ตารางที่ 26 การจัดหมวดหมู่ของน้ำแร่ (หรือน้ำดื่มบรรจุขวด)
ภายใต้คำแนะนำในการติดฉลากแสดงคุณภาพ**

ประเภท	ชื่อสินค้า	แหล่งน้ำ	วิธีการจัดการ
น้ำธรรมชาติ (Natural water)	น้ำธรรมชาติ น้ำแร่ธรรมชาติ	น้ำใต้ดินที่เก็บได้จากแหล่งน้ำเฉพาะ	ไม่มีการจัดการทางฟิสิกส์ เคมีอื่นๆ นอกจากการกรอง การตกตะกอน และการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน
น้ำแร่ (Mineral water)	น้ำแร่	น้ำใต้ดินที่เก็บได้จากแหล่งน้ำเฉพาะและมีการละลายของเกลืออนินทรีย์ระหว่างการไหลหรือสะสมในชั้นใต้ดิน (เช่น น้ำจากสินแร่ น้ำพุร้อน ฯลฯ)	มีการจัดการทางฟิสิกส์ เคมีอื่นๆ นอกจากการกรอง การตกตะกอน และการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน เช่น การผสมน้ำดิบหลายชนิด การปรับเกลือแร่ การฆ่าเชื้อด้วยโอโซน หรือ รังสี UV
น้ำบรรจุขวด (Bottled water)	น้ำบรรจุขวด หรือน้ำดื่ม	น้ำบริสุทธิ์ น้ำกลั่น น้ำผิวหน้าจากลำธาร น้ำประปา ฯลฯ	ไม่มีการจำกัดวิธีการจัดการ

หมายเหตุ: ข้อความในคู่มือแนะนำนี้กำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับประเทศญี่ปุ่น จึงอาจไม่ตรงกับข้อกำหนดเกี่ยวกับน้ำแร่ของกลุ่มประเทศ EU เสมอไป

ตารางที่ 27 มาตรฐานน้ำแร่ของยุโรป

ชื่อสินค้า	มาตรฐาน
น้ำแร่ธรรมชาติ (Natural mineral water)	- ไม่ผ่านการแปรรูปใดๆ เช่น การฆ่าเชื้อ การเติมแร่ธาตุ การปรุงแต่ง ฯลฯ - จะต้องผ่านการทดสอบและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานกลาง - มีปริมาณแร่ธาตุในระดับที่ให้ประโยชน์ต่อสุขภาพ - เพื่อป้องกันการปนเปื้อน น้ำนั้นจะต้องเก็บจากแหล่งน้ำที่บริเวณโดยรอบมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ
น้ำพุตามธรรมชาติ (Spring water)	เป็นน้ำที่เก็บโดยตรงจากแหล่งน้ำใต้ดินเพียงแห่งเดียว และบรรจุขวดโดยไม่มีการเติมสารใดๆ
น้ำผ่านกระบวนการผลิต (Processed water)	น้ำที่ผ่านการแปรรูปโดยวิธีต่างๆ เช่น ให้ความร้อน กรอง หรือ เติมน้ำแร่ธาตุ

<ตัวอย่างฉลาก>

ชื่อสินค้า	น้ำแร่ธรรมชาติ ไม่ผ่านการฆ่าเชื้อ (ไม่เกิดฟองโดยธรรมชาติ)
ชื่อส่วนประกอบ	น้ำ (น้ำแร่)
ปริมาณสุทธิ	1,000 ml
ควรบริโภคก่อน	1 Apr 2002
วิธีการเก็บรักษา	เก็บในที่ที่ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง
แหล่งน้ำ	Evian
ประเทศผู้ผลิต	ฝรั่งเศส
ผู้นำเข้า	บริษัท XX จำกัด 2- 5-1 Minato-ku, Tokyo

หมายเหตุ: กรณีที่มีการเติมเกลือแร่ ให้เรียงลำดับแร่ธาตุที่เป็นองค์ประกอบนั้นโดยน้ำหนักจากมากไปหาน้อย เช่น “แคลเซียมคลอไรด์” “โซเดียมไฮโดรเจนคาร์บอเนต” ฯลฯ

บันทึกย่อ

ในทวีปยุโรปนั้นเมื่อกล่าวถึงน้ำแร่มักเป็นที่เข้าใจกันว่า “น้ำแร่ธรรมชาติ” ในขณะที่ในญี่ปุ่นกลับให้ความหมายของน้ำแร่ว่าเป็น “น้ำที่ผ่านการผลิต” ส่วนน้ำที่เป็น “น้ำพุธรรมชาติ” และ “eau de source” นั้นบ่อยครั้งที่ถูกแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า “น้ำแร่ธรรมชาติ” ซึ่งต่างจากในยุโรป เพราะจะมีการแบ่ง “น้ำแร่ธรรมชาติ” และ “น้ำพุธรรมชาติ” ออกจากกันอย่างชัดเจน (ตารางที่ 27)

ด้วยเหตุนี้ความเข้าใจที่มีต่อน้ำแร่นั้นจะแตกต่างกันไปตามประเทศและท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ธรรมชาติ และความแตกต่างทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม